

Naročnina

za državo SHS:
za mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petstina vrsta
malih oglasov po Din 1:50 in
Din 2:—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 3:— in 4:—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenišli
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Posilna plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnitva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Boj za šolo.

V posebnem odseku narodne skupščine se že dalje časa razpravlja o Pribečevičevem načrtu novega osnovnošolskega zakona, ki je pravo ogledalo policijske, reakcionarne in nasilne miselnosti svojih avtorjev. Zato načrt ni vzbudil skrajnega odpora le pri vsej opozicijski javnosti brez razlike, temveč celo v pretežnem delu onih krogov, ki so sicer nad vsak dvom vzvišeno zvesti oprode in zagovorniki nesrečne in državo razdirajoče politike sedanjega režima. Omenimo naj le slovenski del UJU ali pa belgajski »Balkan«, ki je gotovo najbolj navdušen za režim, ki vlada pri nas vsa zadnja leta. Da odklanja vsa slovenska javnost enodušno ta načrt, je samoposebi umevno, kajti on ne poslabšuje prav izdatno še celo dosedanega stanja v našem šolstvu, temveč ima, kakor smo pokazali že v specialnih člankih, tudi izrazito protislovensko ost, tako da pomenja dejanska pravi atentat na naš narod in našo slovensko narodno kulturo, radi česar mora vzbujati seveda skrajni odpor pri vsakem slovenskem kulturnem človeku, pa naj bo potem tega ali onega svetovnega naziranja.

Edini, ki si menda upa v Sloveniji zagovarjati celo to duševno dete g. Pribečeviča sta obe Žerjavovi trobili, jutranje in popoldansko. Ker pa seveda ne moreta ovreči kopice naših stvarnih in nepobitno ugotovljenih ugovorov, sta se poslužili svoje stare, žal da še vse preveč zarjavele in zato neuporabne metode. Privlekli sta iz svoje repertoarice vse rekvizite iz polpretekle dobe od nacionalnega bobna do »klerikalne« lajne ter jih gonila, da zabišeta porazni utis, ki ga je napravil na vse Slovence Pribečevičev načrt, ki briše slovenski jezik kot edini učni jezik iz naše šole. Da mora ta špekulacija s »klerikalizmom« celo pri količjak treznih vernikov obeh Žerjavovih trobil izgubiti vsak učinek, je jasno, kajti celo največji sovražnik »klerikalizma« ne more pri najboljši volji gledati v skrajno policijskih in protikulturnih smernicah zakonskega načrta — svobodomiselnosti in prav tako ne v izrazito protislovenskih določbah — nacionalnosti!

Reakcionarni trobili protislovenske Žerjavove politike imata svoje vernike in pa slovensko javnost najbrže za nepismeno, če si upata servirati svojim bralcem take gluposti, kakor jih beremo v njihovih stolpcih zadnje dni, kajti vsakdo, ki le nekoliko zasleduje javno življenje, dobro ve, da ne zahteva danes nobena katoliška stranka sveta kake »konkordatske šole« v starem smislu, najmanj seveda v paritetičnih državah. Kar naša stranka zahteva je, da bodi šolstvo v Sloveniji slovensko narodno, v čemur je gotovo edin prav ves slovenski narod in drugo, kar zahtevamo je, da bodi šola svobodna kakor je v Angliji, Belgiji, Holandiji in večalimenj tudi v Nemčiji, in tudi v tem bo gotovo soglašala z nami vsa resnično svobodoumna slovenska javnost. Da pa policijsko reakcionarstvo in protiverska zagrizenost Pribečevič-Zerjavove stranke nista istovetni s svobodomnostjo, je danes jasno tudi najbolj zagrizenemu protiklerikalcu.

Naj imajo Srbi Pašičevo ali Pribečevičevo šolo, svobodno jim, to je njihova stvar, toda Slovenci kategorično zahtevamo slovensko šolo in za katoliške otroke katoliških staršev tudi katoliško šolo, kar ne izključuje, da bi ne imeli ortodoksni verniki in slepi pristaši naših »demokratov« Žerjavovsko-Pribečevičeve šole, če jim je ta njih ideal. Za katoliške starše in otroke zahtevamo v tem pogledu popolne svobode in jo v isti meri priznavamo tudi vsem drugim, nočemo je kratiti nobenemu, a si je tudi sami ne damo in ne bomo dali jemati!

Da je to vprašanje prav lahko urediti v vsestransko zadovoljstvo, nam dokazuje danes že nešteto držav, zlasti Belgija. V imenu nacionalizma, naprednosti in svobodomnosti zahteva zato slovenski narod slovensko narodno in svobodno šolo ter brezpogojno odklanja Pribečevičevo policijsko šolo za vzgojo reakcionarjev, stremuhov in tumpcev. Otrok je last staršev in svojega naroda ter nikogar drugega, najmanj pa kakih reakcionarnih režimov, ki danes so, jutri pa bodo oveneli kakor trava.

Pašičevo zdravje.

Belgrad, 25. junija. (Izv.) Tekom današnjega dne ni bil k Pašiču pripuščten noben radikalni prvak, ki so hoteli na obisk k njemu. Tolmači se to s tem, da je Pašičevo stanje nespremenjeno in da je še vedno zelo slabo.

Vendar drugi radikali zopet zatrjujejo, da se je Pašičevo stanje znatno izboljšalo in da bo v najkrajšem času lahko odpotoval v inozemstvo na zdravljenje.

Komunike opozicije.

Belgrad, 25. jun. (Izv.) Številni vladni listi so energično akcijo opozicije proti vladnim nasilstvom in izigravanju parlamentarizma poskušali v javnosti diskreditirati s tem, da označujejo to stvarno in po vseh parlamentarnih principih dovoljeno delo opozicije kot obstrukcijo. Hoteli so to tudi izkoristiti, da bi lahko opozicijo denuncirali, češ, da ruši ugled parlamenta in parlamentarizma.

Radi tega so se danes sestali voditelji bloka narodnega sporazuma. Na tej seji so pretresali posebno zadnje dogodke v skupščini. Po tej seji, kateri so prisostvovali Ljuba Davidović, dr. Korošec, dr. Spaho, dr. Lorković in Pavle Radić, so izdali sledečo komunike:

»Vladni krogi kažejo tendenco, da nastop opozicije v narodni skupščini naslikajo kot obstrukcijo in posebno kot oviranje skupščinskega dela. »Samouprava« pa je celo to iznašla, da je razlog tej tako zvani obstrukciji v želji, da se onemogoči sporazum med radikali in HSS.»

Izvrševalni odbor bloka narodnega sporazuma je na svoji današnji seji sklenil, da dementira vse insinacije o opoziciji radi obstrukcije. Njeno zadržanje v parlamentu je strogo legalno. Opozicija se je poslužila pravice, ki jih ji daje poslovnik, da reagira na brezobzirnost vladne večine, ki ne spoštuje

niti najosnovnejših parlamentarnih niti z zakonom zajamčenih prav opozicije.

PROTEST VODITELJEV OPOZICIJE PROTI PRISTRANSKEMU POSTOPANJU ZBORNIČNEGA PODPREDESEDNIKA.

Belgrad, 25. jun. (Izv.) V predsedništvu narodne skupščine se je danes vršila seja predsednikov parlamentarnih klubov. Ljuba Davidović, dr. Korošec, dr. Spaho in dr. Lorković so protestirali pri predsedniku skupščine Trifkoviću radi neobjektivnosti prvega podpredsednika dr. Subotića in radi gaženja poslovnika, ker se je prenehalo z razpravo o resoluciji dr. Superine o dogodkih v Sisku. Protestirali so, ker se njihova legalna parlamentarna borba označuje kot obstrukcija. Zahtevali so, da se čimprej postavi na dnevni red verifikacija mandatov HSS. Dalje se je govorilo o jutrišnji seji. Skupščinsko predsedstvo so prosili, da izposluje pri dr. Ninčiču, da se interpelacija poslanca Smodēja o zblizanju med Avstrijo in Nemčijo čimprej postavi na dnevni red. Kar se tiče verifikacije, je izjavil Trifković, da nima od vlade nobenega poročila, kdaj se bo to vprašanje postavilo na dnevni red in da se nadeja, da pride vprašanje verifikacije na dnevni red v soboto. Druge zadeve načelnikov klubov je vzel na znanje in obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči.

Revolucija na Grškem.

Belgrad, 25. junija. (Izv.) Proti večeru so danes prispele v Belgrad vesti, da je v Grčiji izbruhnila revolucija. O tej revoluciji je »Politika« proti večeru izdala posebno izdajo, v kateri poroča naslednje:

»Radiogram iz Aten javlja, da je skupina revolucionarnih častnikov zavzela vse javne zgradbe v Atenah. Prvo poročilo javlja, da so revolucionarji gospodarji položaja v celi Grčiji.«

Nadalje javlja »Politika« iz Aten:

»Na čelu revolucionarjev je general Pangalos s skupino revolucionarnih častnikov in velikega dela vojaštva. Pokretu se je pridružil tudi admiral Hadžikyriakos, ki se je postavil na čelu pomorskim vojnim silam. General Pangalos je izdal manifest, v katerem pravi, da zahtevajo revolucionarji, da Mihalakopulos in ves njegov kabinet takoj da ostavko. Pangalos izjavlja, da je revolucija morala nastopiti in da je pristen odmev narodovega mišljenja. Ljudstvo, pravi Pangalos, zahteva brezopogojno boljše finansiranje in vsestransko štedenje in prenehanje z današnjo politiko.«

Začenja se novo dejanje v veliki drami Grčije. Ravno včeraj so radiogrami iz Aten poročali na vse strani sveta, da se položaj pomirjuje. Poročila in radiogrami iz Londona in Aten pa javljajo, da je nastopila v Grčiji nova revolucija, na čelu katere stojijo Pangalos in general Hadžikyriakos. Ta imena, preveč znana v zgodovini Grčije, kažejo takoj tudi smer in tendenco tega najnovejšega preokreta v Grčiji. Voditelji revolucije, ki so lansko leto zrušili kraljestvo in prestol Konstantinovega sina, Pangalos in Hadžikyriakos, proglašujo republiko v Grčiji, so stali na popolno-

ma določenem stališču proti Mihalakopulosu in politiki, ki jo je začela voditi njegova vlada. Med zahtevami, ki so jih postavili revolucionarji v Atenah in ki morajo biti temelj novega reda v Atenah, je tudi ta, da se absolutno prekine s politiko sedanje vlade. Ako s te strani gledamo na to stvar, mora biti naša država neobičajno zainteresirana za to, kar se te dni godi v Atenah. S to revolucijo prehaja razmerje med našo in grško državo v novo in zelo težko fazo.

Belgrad, 25. junija. (Izv.) Takoj, ko se je zvedelo za te vesti o revoluciji v Grčiji, ki so vzbudile neverjetno senzacijo v belgajski javnosti, pa tudi med političnimi krogi, je vaš dopisnik odšel v ministrstvo za zunanje zadeve, kjer so mu izjavili, da dosedaj nimajo več vesti o prevratu v Grčiji, pač pa, da so dobili iz Soluna vest, da je general Cerulis prevzel na čelu tretje armade vso oblast v roke. Zasedel je pošto in brzojav, železnice in vse javne zgradbe. Na ljudstvo je izdal proglas, v katerem zahteva, da sedanja vlada odstopi in prevzame vso oblast v svoje roke Pangalos. Zahteva motivira v proglasu s tem, da dosedanja vlada ni znala dovolj braniti grškega prestiža in dovolj vzdržati na potrebni višini. Nadalje se poroča, da se je temu pokretu solunske armade pridružila garnizija v Janini. Glede Aten v zunanjem ministrstvu niso mogli dati nobenih podrobnosti, ker so vse zveze med Solunom in Atenami pretrgane. Ravno tako so na grškem poslanstvu izjavili, da nimajo podrobnosti o tem preokretu. Vsekakor je ta preokret velike važnosti za nadaljni razvoj na Balkanu.

Atene, 25. junija. (Izv.) Vlada je odstopila.

stori vse, da se postaja čimprej razširi v tovrstno. Tako je ugodeno želji prebivalstva v okolici St. Ilja.

RAZPRAVA O TISKOVNEM ZAKONU.

Belgrad, 25. junija. (Izv.) Danes dopoldne in popoldne se je nadaljevala v zakonodajnem odboru razprava v načelu o tiskovnem zakonu. Dopoldne je izpolnil s svojim govorom demokrat Milan Groh. Popoldne je govoril musliman Hamzaliya Ajanović. Posebno govor Ajanovića je bil toplo sprejet, ker je razložil težko stališče časnikarjev po novem zakonu.

Borba demokratarije za davke.

To je že res škandal, kar zdaj počenja demokratarsko časopisje povodom ljubljanskega shoda proti davčni preobremenitvi Slovence. Namesto da bi se pridružilo vseobčemu protestu in krepko podpiralo akcijo za olajšanje sedanjih neznosnih davkov, ki nas groze gospodarsko uničiti, pa še tej akciji nasprotuje in jo izkuša diskreditirati in izpodkopati. Najnesramnejše v tem pa je Žerjavovo popoldansko glasilo, ki se brez vsake pravice imenuje »Slovenski Narod«. Izleglo je perfiden članek »Klerikalci in njih borba proti davkom«, v katerem piše, da so se klerikalci polastili davčnega vprašanja samo zato, da ga izrabijo v svoje strankarske demagoške svrhe in da naščuvajo ljudske množice proti državni oblasti! Večje podlosti in hudobnosti si je težko misliti kot je zapisana v teh stavkih, ki so ena sama grda laž, denunciacija in naravnost brezvesten zločin proti življenjskim interesom slovenskega ljudstva.

Mi na to perfidijo Žerjavovega trobila ne bomo odgovarjali, ker odgovora sploh ne zasluži; mi jo tu samo pribijemo, a sodbo prepustimo pošteni slovenski javnosti.

Kar se pa tiče očitania Žerjavovega trobila Slovenski ljudski stranki, da ona za olajšavo davkov ni nič storila, ko je bila lani skoraj pol leta na vladi, konstatiramo, da je Davidovičeva koalicijska vlada, v kateri je bila zastopana tudi SLS, trajala samo tri mesece, da pa je ta vlada, kakor vsak ve, takoj pristopila k sestavi rednega državnega proračuna, a ga ni mogla izdelati in predložiti skupščini, ker se je morala umakniti vladi PP. Da je Davidovičevi vladi bilo dano daljše življenje, bi že davno imeli redni državni proračun in manjše davke, dočim gospodari PP vlada samo s dvanaesstinami, s katerimi nalaga vedno nove in težje davke. Naložila nam jih je s pretečenimi dvanaesstinami, naložiti nam jih hoče s sedanjimi dvanaesstinami in naložila nam jih bo tudi z novim zakonom o direktnih davkih, o katerem smo včeraj s kričečimi številkami dokazali, da bo Slovenijo še hujše obdavič nego je že.

Žerjavovo popoldansko trobilo, ki bi menda najrajši videlo Slovenijo še kolikor mogoče dolgo ječati pod neznosnim davčnim vijakom, pravi, da se davčno vprašanje ne da tako hitro rešiti, »ampak je rešitev takšnega kompliciranega vprašanja mogoča samo z resnim predvarnim delom.« v isti sapi pa očita klerikalcem, češ, da bi bili z eno samo potezo peresa lahko spravili s sveta to težko vprašanje, ko so bili na vladi.

Ali nesrečno trobilo res ne ve, da more o povišanju ali znižanju davkov sklepati samo parlament in to, kadar je v obravnavanju državni budžet? In ta moment je zdaj, ko so v skupščini predložene nove dvanaesstine! Zdaj skupščina lahko »z eno samo potezo peresa« olajša Sloveniji davke, če bi vladna večina to le hotela! In naj za dobrobit Slovenije tako vneto popoldansko trobilo g. finančnega ministra, ki se je pokazal doslej takega mojstra v povišanju davkov z eno samo potezo peresa, napoti, da nam istotako z eno samo potezo peresa davke olajša! Naj Sloveniji odpíše tiste vsote, ki jih je na davkih doslej preveč plačala, pa si bo takoj malo oddehnila!

Naj se Žerjavovo trobilo rajši pošteno in resno tudi s svoje strani zavzame za tako opravljene zahteve slovenskih davkoplačevalcev, ne pa z denunciranjem »klerikalcev« in enakimi mahinacijami rovari proti eksistenčnim interesom našega gospodarstva.

DEBATA O DVANAESTINAH.

Belgrad, 25. junija. (Izv.) Za popoldne ob 6. je bila sklicana seja finančnega odbora. Na seji se je nadaljevala generalna debata o dvanaesstinah. Govorila sta dr. Spaho in Voja Veljković. Dr. Spaho je po ostri kritiki finančne politike zahteval predložitev računskih zaključkov. Govori o prihrankih. Želi, da se za investicije dobi inozemsko posojilo. Je nasproten predloženim členom zakona glede upokoencev, ker niso popolni. Želi, da se predloži seznam o letičih dolgov. Govori o monopolski upravi in zahteva temeljite remedure. Veljković je po zelo strokovnjaški kritiki finančne politike, ki ni v korist državi in ljudstvu, želel pojasniti, na kak način se

RAZSIRJENJE POSTAJE ŠT. ILJ V SLOV. GORICAH.

Belgrad, 25. junija. (Izv.) Minister železnice na pismeno vprašanje posl. Žebota odgovoril, da se postaja Št. Ilj v Slov. Goricah spremeni in razširi v tovrstno postajo. Razširitev je bila odobrena na predlog komiteja Južne železnice s števil. 5980 z dne 30. marca 1925. Po tem odloku se na postaji uvede carska in policijska služba. Stroške za zgradbo prevzame država, stavbišče pa morajo plačati občine. Ravnateljstvo v Ljubljani bo izdelalo proračun in načrt. V odgovoru naglašajo ministrstvo, da je ravnateljstvu naročilo, da se

je v proračunu doseglo ravnotežje, ker je sedaj razvidno, da ostane nepokrita okrog ena milijarda. Razprava se bo jutri nadaljevala.

NOBENE ODSKODNINE ZA NARODNI DOM V TSRTU.

Firenze, 25. junija. Predsednik italijansko-jugoslovanske konference sen. Quartieri demantira časniške vesti, glasom katerih bi bile na konferenci nastale težkoče zaradi odškodnine za požgani Narodni dom v Trstu. Jugoslovanska delegacija take zahteve sploh ni stavila; delo konference uspešno napreduje in se v kratkem završi.

SALANDRA PROTI ZDRUŽITVI AVSTRIJE Z NEMČIJO.

Rim, 25. junija. (Izv.) »La Vita de Nazione« poroča, da je imel Salandra govor, v katerem se je izrekel proti združitvi Avstrije z Nemčijo. Ta govor je v popolnem nasprotju z njegovimi govori, ki jih je imel lani in prejšnja leta in v govorih med vojno. Sedaj se je postavil na stališče, ki je nasprotno samoodločbi narodov.

ČASNIKARSKI STANOVSKI RED V ITALIJI.

Rim, 25. junija. Posl. Amicucci je izdelal stanovski red za časnikarje (kakor imajo svoj red odvetniki, zdravniki itd.). Uvedejo se umetniki, v katere bodo morali biti vpisani vsi poklicni časnikarji. Vsak časnikar bo moral imeti izkaz o svoji neoporečnosti. Delovna pogodba časnikarjev se pravno prizna. Dolej pridobljene pravice dosedanjih članov časniške organizacije ostanejo nedotaknjene.

PODPIS ITALIJANSKO-AVSTRIJSKIH DOGOVOROV GLEDE OBMEJNIH OZEMELJ.

Rim, 25. junija. Ag. Stefani naznanja, da so včeraj v palači Chigi podpisali italijansko-avstrijske dogovore glede ločitve premoženja bivše vojvodine Koroške in glede lovskih pravic v obmejnem pasu.

ITALIJANSKE LADJE V BALTIŠKEM MORJU.

Berlin, 25. junija. (Izv.) »Vossische Zeitung« poroča iz Moskve, da bodo obiskale tri italijanske vojne ladje Baltičko morje. Obisku italijanskih ladij v Baltičkem morju pripisujejo velik političen pomen, ker smatrajo italijanski obisk kot demonstracijo proti napovedanemu obisku angleških ladij v istih vodah.

ITALIJA IN GRŠKA.

Rim, 25. junija. (Izv.) Močno opažajo držanje italijanskega tiska napram Grčiji. Italijanski listi vedno bolj naglašajo potrebo zblizanja med Italijo in Grčijo.

POLOŽAJ V MAROKU.

Pariz, 25. junija. (Izv.) Položaj v Maroku se je znatno izboljšal.

Madrid, 25. junija. (Izv.) Danes so se raznesle vesti o mirovnih pogajanjih med Španci in Abd-el-Krimom.

ANGLIJA IN RUSIJA.

London, 25. junija. (Izv.) V spodnji zbornici je Chamberlain odgovarjal na razna vprašanja. Na vprašanje, ali misli vlada skleniti slično pogodbo z Rusijo, kakor je ruska-italijanska trgovinska pogodba, je odgovoril zaničljivo in rekel, da ne veruje, da bi mogla rusko-italijanska pogodba Italiji kaj koristiti.

ZAGONETNA SMRT.

Budimpešta, 25. junija. (Izv.) Glavni ravnatelj »A. G. banke« Thibor je danes umrl vsled zastupljenja z veronalom. Dosedaj še ni bilo mogoče ugotoviti, ali gre za nesrečo ali pa za samomor.

O razstavi ženskih ročnih del in risb iz uršulinskih šol v Ljubljani.

Ljudje smo nezaupljivi in maloverni in ne verjamemo drug drugemu na pogled in besedo. Ni dovolj, da kaj znaš, pokazati moraš to znanje napisano »rno na belem«. Izkazati se moraš v javnosti, razstaviti se moraš. In če se nočeš, porečejo da nič ne znaš. Tako so prišle tudi šole do tega, da prirejajo ob koncu šol. leta razstave, izkaznice o svojem delovanju: o duševnem pri različnih izpitih, ki jih je dandanašnji toliko in — zdi se — da dosti preveč — in o ročnih pri posebnih razstavah. Tu tekmujejo šole druga z drugo, ljudje posejajo razstave, nekateri iz dolžnosti, drugi iz zanimanja za svoje otroke, to so stariši, ki bi še in še občudovali izdelke svojih potomcev. In nekateri so tudi med njimi, ki se zamislijo v duhamorno delo učiteljskega in učenčev in ki v duhu premerijo vse težavno pot od prvega vboda in prve črtne do končnega izdelka in zasleduje kretnje, ko je prispel ta izdelek v dvorano razstave. Koliko dela, truda, koliko skrbi je v vsakem koščku, ki ga vidiš na taki razstavi! Kolikokrat se je morala učiteljica skloniti, kolikokrat povedati, kako je storiti to in ono — in kolikokrat so se razgarele glavice učenek in vžrepetale roke, da so zadele pravo mero in obliko! Vse to slišiš in čutiš pri pogledu na razstavo. Tihi so ti izdelki in vendar so glas-

Kralj in kraljica v Sloveniji.

Včeraj se je pripeljal ob pol 1 popoldne v Ljubljano kraljevski par. V spremstvu kralja se nahajajo prvi adjutant general Hadžić, drugi adjutant polkovnik Dragutinović in ordonansa častnika podpolkovnik Mazuranec in kapetan Pogačnik. Na kolodvoru se je zbrala množica ljudi, ki so kralja živahno pozdravljali. Mladina je kraljico in prestolonaslednika obsipala s cvetkami. V imenu oblasti sta kralja pozdravila veliki župan dr. Vilko Batič in poveljnik Dravske divizije general Stojanović. Dvorni vlak je stal na ljubljanskem kolodvoru 10 minut, nato pa se je odpeljal na Bled. Danes ali v soboto bosta prišla na Bled tudi romunski kralj Ferdinand in kraljica Marija. Tam bosta ostala dva dni in si ogledala Gorenjsko, nato bosta odpotovala na Franco-sko in Angleško.

Zaradi navzočnosti kraljevega para bo proslava Vidovega dne 28. junija na Bledu zelo slovesna. Priredi se čarobna razsvetljava na jezeru. Razsvetljena bodo vsa poslopja in s tem jezero obdobljeno z žarečim vencem. Na sredini pa bo obkrož v enem samem plamenu v raznih barvah, česar ni bilo dosedaj še vi-

Politične vesti.

Razmerje med radikali in samostojnimi demokrati. »Jutro« ljubljence, zagrebški »Jutarnji list«, piše: »Dosedlej so radikali že večkrat direktno ali indirektno dali samostojnim demokratom razumeti, da jih ne žele več v vladi in da bi bilo umestno, da se umaknejo s pota, ki ga sedaj utirajo za sporazum. Samostojni demokrati pa so ostali doslej trdovratni na svojem mestu, misleč, da bodo s svojimi intrigami ustvarjanje vsakega novega položaja onemogočili. V najnovejšem času pa se že v njihovih vrstah samih kaže neko gotovo nezadovoljstvo z dejanskim položajem. Tako trdijo dobro poučeni krogi, in samostojni demokrati tem vestem ne ugovarjajo, da tudi samostojni demokrati že razpravljajo o položaju in da so se postavili na stališče zahtevati od vlade in od radikalov sploh, da se položaj razčisti, pri čemur bi samostojni demokrati z ugodno formulo prisilili radikalske pravke, da se jasno izrazijo o politiki sporazuma in da se končno javno uredi razmerje med radikali in samostojnimi demokrati. Pri samostojnih demokratih se je pojavil predlog, ki ga je stavil baže dr. Žerjav, da se s posebno deklaracijo izjave vladna kriza, da samostojni demokrati ne bi položaj sam prisilili na izstop iz vlade. S tem predlogom pa Pribičević ni posebno zadovoljen. — S tem poročilom »Jutranjega lista« bo »Jutro« menda zadovoljno.

Dobra lekeja. »Jutarnji list« poroča iz Siska, da se je tam vršila na dan proslave znane bitke pri Sisku L. 1593. slava 26. pešpolka. Slave se je udeležil tudi »Hrvatski Sokol« v Sisku, čegar načelnik je tudi poveljnik polka čestital »pukovski slavu«. Na slavnostni pojedini je pa govoril za načelnikom »Hrv. Sokol« tudi Pribičević komisar dr. Auer, ki je na bizantinsko vsiljiv način slavil samo srbsko armado in njene zasluge. Po njegovem govoru pa je vstal divizijski general in rekel: »Moram popraviti nekatere napake in netočnosti v govoru gospoda predgovornika. Ne srbska vojska, ampak vojska Srbov, Hrvatov in Slovencev nas je osvobodila. V polkih, katerim sem poveljeval, je bilo poleg Srbov tudi mnogo Hrvatov in Slovencev. Jugoslovanske legije, v katerih so bili Srbi, Hrvati in Slovenci, so se bojevale in prodrle solumsko fronto. Zelo so opazili udeležniki slavnosti, da so hrvatskim Sokolom kot gostom

deti. Skala blejskega gradu bo razsvetljena z raznobarnim bengaličnim ognjem in ves ta odsev se bo zrcalil po vodni gladini. Na bližnjih gričih bodo goreli kresovi, istotako na visokih grebenih, in s tem bo slika še bolj izpopolnjena in impozantnejša. Točno ob 9 se sprožijo na gradu rakete v znamenje, da okinčane in razsvetljene ladje odplovejo od pristanišča pred zdraviliškim domom na čelu z godbo dravske divizije in pevskim društvom proti kraljevemu gradu Suvoor, kjer se bo završala državna himna in zapela podoknica kralju Aleksandru, kraljici in prestolonasledniku med streljanjem topičev in zažiganjem umetnih ognjev. Sprevod se nato vrne v pristanišče k Zdraviliškemu domu, kjer se vrši velika veselica in prosta zabava. — Posebni vlak odhaja iz Ljubljane ob 5 popoldne in se vrne v Ljubljano iz postaje Bled ob 1 zjutraj v ponedeljek, na praznik sv. Petra in Pavla. Polovična vožnja. Preskrbljeno je, da bodo skupine dobile popust pri prehrani. Vožnja po jezeru z malim čolnom, razsvetljenim za 5 oseb Din 80; veliki čoln za 18 oseb Din 360. Avtovožnja iz Lesc—Zdraviliški dom ali postaja Bled—Zdraviliški dom Din 10 za osebo.

stregli častniki. — Upamo, da zaradi govora gospoda divizijskega generala ljubljanski naprednjaki ne bodo popadali v omedlevico. Lekeja, katero je vsiljivo dr. Auer pošteno zaslužil, bi bila primerna tudi za marsikatero vsiljivo naturo v Ljubljani.

Pribičevićev pomočnik. Včerajšnji »Obzorje« priobčilo zanimivo vest, da je glavni podpornik Sv. Pribičevića proti sporazumu general Trifunović. Ta je z veliko vnemo podpisal Pribičevićeve načrte glede Hrvatske še kot poveljnik v Zagrebu in je pošiljal v Belgrad dopise, v katerih je dolžil takorekoč vse Hrvate veleizdaje. Za plačilo za storjene usluge je postal vojni minister. Tudi kot vojni minister ruje skupno z vpokojenim generalom Okanovićem pri Pašiću proti sporazumu med radikali in HSS. Po nasvetu teh dveh mož prireja Pribičević tudi shode na Hrvatskem, ki naj bi Pašiću in radikalom dokazali, da stoji vsa Hrvatska v taboru Pribičevićevega. Kakor se je videlo v Sisku, to ni posebno težko dokazati, če ima ta ali oni minister dovolj orožništva na razpolago.

Politika poroča: »Kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi, si bodo pričela takoj po verifikaciji mandatov HSS oficijelna pogajanja med radikali in radičevci. Pogajanja se bodo javno in o rezultatu pogajanj bodo objavili tudi zelo važen dokument, ki se tiče Radiča in ki ga doselej drže v največji tajnosti.

Pisemska tajnost. Pribičevićeva »Reč« je priobčila faksimile pisma, ki ga je pisal po slane Mate Jagatiću nekemu svojemu prijatelju. Poslanec HSS so vsled tega interperirali skupščinskega predsednika, kako je moglo priti privatno pismo v roke Pribičeviću kljub temu, da je v ustavi pisemska tajnost zadržana.

Beleške.

Sama demagogija. Karkoli delajo »klerikalci«, je po Žerjavovem časopisu sama demagogija in varanje ljudstva. Če »klerikalci« zajtrkuje, je to demagogija, ker hoče s tem pokazati, da bi vsi ljudje, tudi najrevnejši, morali zajtrkovati. »Klerikalci«, ki zajtrkuje, uganja torej demagogijo in hujskarijo. Če ne zajtrkuje, uganja zopet demagogijo, ker hoče hujskati reveže na one ljudi, ki zajtrkujejo. Če »klerikalci« pravi, da plača Slovenija preveč davka, je to demagogija, ker hujska ljudi proti davkom. Če pa pravi, da plača Slovenija premalo davkov, je to zopet demagogija, ker hoče Belgradu dokazati, da so »klerikalci«

večji patrioti kakor demokratje. Če pa pravi, da puc in Jože Turk, da plačuje Slovenija preveč davka, to ni demagogija, kajti onadva delata za ljudstvo in »ne lovita kalinov za svojo stranko«, kar je končno tudi res, kajti toliko kalinov ali »gimpeljnov« kot med demokrati, jih ni pri nobeni drugi stranki. Če zahteva dr. Žerjav, da morajo vsi Slovenci vladno stranko, v kateri sedi on, samo da bi kaj dosegli, to ni demagogija, ampak realna politika. Če se kasneje izkaže, da mu vse vladništvo nič ne pomaga, da bi kaj dosegel, on pa vseeno ostane v vladi, je to pametna politika. Če bi pa »klerikalci« tako delali, bi bila to zopet le demagogija. Iz česar sledi, da so »klerikalci« odlični demagogi, kar je vsaj nekaj, demokratje so pa spredaj in zadaj za nič.

Nova velika sijajna manifestacija. Svetozar Pribičević bo nadaljeval svojo v Sisku tako srečno začeto samostojno-demokratsko predstavo 25. avgusta v Varaždinu. Program: Slovesen prestop vseh radičevskih organizacij iz Varaždina in okolice in iz Medjimurja v samostojno demokratsko organizacijo Sv. Pribičevića. Veliki župani, policija in žandarmerija so že prejeli potrebna navodila. Kdor ne pride, bo zaprt, kdor pa pride, bo dobil luka, sira in frišne štruklje in bo imel čast videti in slišati Sv. Pribičevića. Posebnost zabave: Slovesen sprejem hrvatskih radikalov na kolodvoru v Varaždinu. Vstop prost. Otroci in vojakji plačajo polovico.

Slovenska Trobenta« se vprašuje, zakaj Davidovičeva vlada ni »z enim mahom peresac« odpravila davkov, zoper katere zdaj protestujejo hišni posestniki. Na to »Trobenta« odgovarja, da so bili hišni posestniki lani z Davidovičevo vlado oziroma s finančnim ministrom dr. Spahom že popolnoma dogovorjeni, da se bodo hišni in drugi davki v Sloveniji zenačili z ostalimi v državi in to pri razpravi o rednem proračunu. Zato takrat ni bilo nobenega povoda za sklicevanje protestnega shoda. Da pa Davidovičeva vlada ni mogla rednega proračuna skupščini predložiti, so krivi sedanji režimovci, ki so to vlado s svojimi intrigami vrgli. Sedanji režim, v katerem sedi dr. Žerjav, pa ni hotel poskrbeti za reden proračun, temveč je po dvanajstih, ki jih je podpisal tudi minister Žerjav, davke zopet znatno zvišal. Ni pa na drugi strani uknil 30 % pribitka na hišni davek, kakor je bilo sklenjeno med samostojnimi demokrati in radikali, kakor so to objavljali demokratski dnevniki kot »uspeh vladet«. Seveda so bile to le prazne obljube, kakor je prazna obljuba vse, s čimer ta čedna družba Slovenijo farba.

Nov pojem državotvornosti. »Na srečo je naravno bogastvo Jugoslavije tako veliko, da nam države noben parlament, a tudi nobena vlada uničiti ne more,« tako piše »Jutro«. — Hvala Bogu. Zdaj nam je Žerjavov list enkrat popularno raztolmačil, kaj je državotvornost in 2. kakšen pojem ima demokratarija o državotvornosti. Državotvornost je naravno bogastvo države, z drugimi besedami: Država je že sama na sebi državotvorna. In režim, ki v taki državotvornosti drži slabo gospodariti, je že s tem državotvoren, ker te države sploh uničiti ne more. Ta pojem državotvornosti je sicer ravno nasproten našemu pojmu o državotvornosti, ki smo mnenja, da je državotvornost to, znati že od narave krepko in bogato državo še bolj okrepiti in obogatiti, ne pa je gospodarsko ruiniti in jo pustiti živeti od milosti narave, — toda ker je to »Jutro« pojem, ki je patentirano državotvorno, je ta pojem tudi brez dvoma državotvoren, naš pojem pa seveda ni žalibog spet samo državotvoren, in zdaj tudi razumemo, zakaj današnji režim tako lahkomišelnost-veselo in ob navdušenem odobravanju »Jutra« in njegovega popoldanskega priveska živi in gospodari tja v en dan. Saj je država bogata, saj je ne more nič uničiti!

Na slabem glasu je ministristvo za notranje zadeve pri ministristvu za promet, ker noče ministristvo za notranje zadeve nikdar poravnati svojih železniških računov. Zato železnica ne prevaža več potnikov ministristva za notranje zadeve na kredit, ampak samo proti plačilu. Plačati pa notranje ministristvo noče in ne more, ker nima denarja. Tako se je zgodilo, da bi bili morali prepeljati defraudanta Plavšiča, ki je »Jadranski Stražic« pomeveril okoli 300.000 Din, iz Belgrada v Dubrovnik pred sodišče. Ker pa ministristvo za notranje zadeve ni imelo denarja za prevoz jetnika, se je obrnilo za pomoč na — »Jadransko Stražo«, češ naj ona da prepeljati gospoda Plavšiča v Dubrovnik na svoje stroške! (Po »Politiki«.)

Škoda! Inšpektorat ministristva za narodno (ljudsko) zdravje naznanja, da obišče večje število zdravnikov po naročilu Društva narodov te dni tudi Ljubljano, kjer si bodo ogledali socialno-medicinske zavode in bolnišnico Škoda, da ne stoji na programu tudi obisk medicinske fakultete v Ljubljani. Ali bodo morebiti tudi nekatere prostore medicinske fakultete na dan obiska odpeljali kam v Zagreb, kakor so iz Zagreba odpeljali celo kolonijo vagonarjev, da se odličnim tujcem ni bilo treba zgražati?

Vseh vrst blago

Za letne obleke, suknjiče, plašče za gospode in dame. V bogati izbiri in kakor že vsem znano tudi izredno po nizkih cenah dobavlja

DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

Fran Zaren:

Novi carinski tarif.

Uveljavljanje novega carin. tarifa 20. t. m. pomeni velevažen dogodek za celokupno naše gospodarstvo, tako za industrijo, poljedelstvo, kakor tudi za konzumenta.

V 700 postavkah, ki so grupirane v XVII poglavjih, navaja naš car. tarif sistematično glavne vrste blaga, za katere določa v dveh zneskih, carino za posamezno blago. Zneski se razumejo v zlatih dinarjih, ki jih treba pomnožiti z 12, da dobimo višino veljavne carine v pap. dinarjih za 100 kg. Prve postavke — maksimalni tarif — se aplicirajo na blago, uvoženo iz držav, s katerimi še nimamo trgovinskih pogodb, dočim veljajo druge, nižje postavke za blago, ki prihaja iz držav, s katerimi imamo trg. pogodbe. Ker pridejo v praksi skoro samo te zadnje v poštev, se oziramo v naslednjih izvajanjih samo na določbe minimalnega tarifa. Pripomniti je treba, da se pri pogodbah s posameznimi državami tudi postavke minim. tarifa lahko dogovorno znižajo.

Že iz dejstva, da ima novi car. tarif samo 30 postavk več kakor dosedanji, je razvidno, da predstavlja samo redakcijo dosedanjega. Z izjemo gotovih postavk VI., IX., X., XI., XIII., XIV. in XV. dela, ki so več ali manj predelane, je ostalo glede teksta tarifa po veliki večini pri starem.

Kar se pa tiče višine posameznih postavk, pomenijo ogromno povišanje doseda-

njih, kakor je razvidno iz spodaj navedene razporednice.

Kljub temu, da danes ni mogoče ugotoviti posledic tako zelo zvišanih uvoznih carin, za katere se navadno v celem obsegu ne podrazijo posamezne vrste blaga, je nedvomno, da mora slediti vsemu temu nezasišena podražitev vseh izdelkov, kar se tiče celokupnega prebivalstva. Radi tega se pripravljajo po drugod načrti novih carinskih tarifov dolgo časa, z veliko temeljitostjo in vestnostjo in s sodelovanjem vseh interesiranih krogov in njihovih organizacij. V prvi vrsti ima tukaj odločitev seveda parlament.

Že zaradi dejstva, da se je izvršilo pri nas to delo pri zaprtih vratih, z naravnost ljubosumnim odzivanjem javnosti, od ozkega kroga ljudi, ki jim sicer ne moremo odrehati niti sposobnosti, niti dobre volje, ki pa vendar nikakor niso v stanu pregledati raznovrstnih potreb naše produkcije in našega konzuma — ne moremo pričakovati od novega car. tarifa tiste koristi, kakor bi jo moral prnesti v dobi tako hudih preizkušenj našemu gospodarstvu.

Kako daleč je šlo zvišanje novih postavk napram starim, je razvidno iz sledeče razporednice (c. p. = car. postavka; prva številka pomeni dosedanji minim. tarif; druga novi minim. tarif; tretja povišek; četrta povišek v odstotkih, vse v zlatih dinarjih):

Car. post.	5, Riž	dosedaj	10, sedaj	16, povišek	6, t. j.	60%
"	12 Rozine	"	40	120	"	200
"	18 Limone	"	10	20	"	100
"	25 Kava sur.	"	50	80	"	60
"	Kava žg.	"	150	180	"	20
"	28 Čaj	"	100	120	"	20
"	29 Začimbe v zrnu: vanilija, žefran, cimet, muškat, poper in dr.	"	400	500	"	25
"	33 Detelja	"	—	10	novoupeljan!	
"	Pesno in repno seme	"	10	15	"	50
"	36 Trtesadike	"	—	10	nov!	
"	40 Hmelj	"	5	70	"	1300
"	60 Slanina sol.	"	45	60	"	33
"	" sušena	"	55	100	"	81
"	66 Mast	"	80	120	"	50
"	76 Kože sur.	"	10	—	odpravljen!	
"	" suhe	"	20	—	"	
"	85 Ribe sveže	"	5	15	"	200
"	100 Kalafonija surova	"	5	15	"	200
"	103 Moka	"	8	10	"	25
"	104 Olje olivno	"	40	50	"	25
"	107 Tolščne kisline, olein	"	—	20	nov!	
"	108 Škrob	"	25	50	"	100
"	110 Sladkor kocke	"	40	40	neizpremenjen!	
"	Sladkor kristal	"	30	30	"	
"	114 Alkohol	"	600	800	"	33
"	121 Pivo (v sodih)	"	40	60	"	50
"	123 Jesip	"	25	40	"	60
"	124 Kvas za p.	"	60	100	"	66
"	127 Otrobi	"	—	150	nov!	
"	134 Čokolada — kakao	"	120	200	"	66
"	136 Maslo	"	100	150	"	50
"	Sir	"	60	150	"	150
"	177 Petrolej	"	—	5	nov!	
"	183 Parafin	"	20	30	"	50
"	183 Stear. in palmid. kis.	"	20	30	"	50
"	184 Sveče iz paraf. in stear.	"	70	90	"	28
"	186 Nav. milo	"	30	60	"	100
"	187 Toal. milo	"	50	120	"	140
"	189 glicerin	"	30	40	"	32
"	191 kolomaz	"	12	20	"	66
"	192 Ličilo za čevlje	"	20	42	"	110
"	197 Žveplo	"	1	150	"	50
"	201 Amonijak	"	—	10	nov!	
"	211 Cilski soliter	"	—	10	nov!	
"	215 Galica	"	3	12	"	300
"	223 Ocetna kislina	"	175	200	"	14
"	234 zdravila	"	200	400	"	100
"	248 firneži	"	40	60	"	50
"	255 Fosfati, Tom. žlindra kostna moka	"	—	2	nov!	

Tekstilno blago iz bombaža:

"	277 gladke tkanine	100	"	150	"	50	"	50
"	278 pliš in slično	200	"	350	"	150	"	75
"	279 til in slično	280	"	500	"	220	"	79
"	280 nogavice	280	"	450	"	170	"	61
"	280 rokavice	280	"	500	"	220	"	79

Tekstilno blago iz lanu, jute l.t.d.

"	296 tkanine iz lanu itd.	15	"	35	"	30	"	133
"	297 til	380	"	500	"	170	"	52
"	303 vrvi in izd.	40	"	80	"	40	"	100
"	305 Vreče	15	"	70	"	55	"	36

Tekstilno blago iz volne:

"	308 volna	—	"	10	"	nov!	
"	316 odeja (plahta)	100	"	250	"	150	" 150 "
"	317 tkanine	150	"	280	"	100	" 67 "
"	318 pliš in podobno	280	"	500	"	220	" 79 "
"	319 nogavice,						
	rokavice	480	"	600	"	120	" 25 "
"	321 Rute, šali	350	"	500	"	150	" 42 "
"	324 pozamenterija	200	"	600	"	400	" 200 "

Svileno blago:

"	334 tkanine	—	"	2500				
"	335 nogavice,							
	rokavice	2200	"	2500	"	300	"	20
"	337 trakovi	1500	"	2500	"	1000	"	66
"	339 pozamenterija	1400	"	2000	"	600	"	43

Impregnirane tkanine:

"	345 knjigov. platno	—	"	20	"	nov!	
"	367 jermenje, transmis.	150	"	200	"	50	" 33
"	374 čevlji, car. povišana za pos. vrste obutve za 17, 20 oz. 140%						
"	375 rokavice iz usnja	1000	"	1800	"	800	" 80
"	510 steklo za okna, povišek za ca. 250%						
"	521 steklena posoda, povišek za ca. 67%						

Kovine:

"	536 železo sur. lito kovano železo neobdelano	0-50	"	5	"	4-50	"	300
"	537 pločevina, povišek po vrsti od 20 do 40 oz. 400%							
"	543 osi	25	"	30	"	5	"	20
"	546 lopate, motike, vile	15	"	30	"	15	"	100
"	547 kose, srpi	30	"	70	"	40	"	133
"	548 pile, dleta	20	"	60	"	40	"	200
"	550 noži vseh vrst	10	"	50	"	40	"	400
"	551 žage in žag. listi	15	"	50	"	35	"	233
"	552 plugi	15	"	40	"	25	"	167
"	558 peresa za vozove	22	"	40	"	18	"	64
"	560 kuh. pos. iz ploč. iz litega železa	30	"	40	"	10	"	33
"	563 verige	25	"	40	"	15	"	60
"	566 ključavnice	30	"	80	"	50	"	167
"	597 svinec	4	"	7	"	3	"	75
"	605 cink	5	"	10	"	5	"	100
"	633 kotlarski izdelki iz bakra	60	"	120	"	60	"	100
"	634 kuh. in dr. posoda bakrena	100	"	150	"	50	"	50
"	635 škropilnice, žveplalniki	100	"	300	"	200	"	200
Car. post.	646. parni kotli, dosedaj 0, sedaj 16, nov!							
"	648. lokomotive	0,	"	20,	"			
"	649. lokomobile	0,	"	20,	"			
"	650. parne sesalke, turbine	0,	"	15,	"			
"	651. vodne turbine	8,	"	30, povišek 22, t. j. 275%				
"	653. poljed. stroji:							
"	1. mlatilnice	0,	"	15 oz. 30, nov!				
"	2. sejalnice, trierji	0,	"	20, nov!				
"	3. mlek. stroji	0,	"	20,	"			
"	4. stiskalnice za grozdje	8,	"	20, povišek 12, t. j. 150%				
"	5. ostali stroji	0,	"	30, nov!				
"	655. šivalni stroji	0,	"	45,	"			
"	657. stroji za tekstilno, mlinsko, pivarsko, usnjarsko, cementno, keramično, steklarsko, tiskarsko industrijo, konfekcijo, sladkorno industrijo, dosedaj 0, zanaprej 20, nov!							
"	660. sesalke, injektorji, ventilatorji, sesalke za ognjegasce	30 Din, nov!						
"	663. dinamostroji dosedaj 0, sedaj 60, povišek 60, nov!							
"	"	15,	"	80,	"	65, t. j. 433%		
"	"	25,	"	120,	"	95, t. j. 380%		
"	664. transformatorji	30,	"	100,	"	70, t. j. 233%		
"	" oz.	0,	"	60, nov!				
"	664. kondenzatorji	0,	"	40,	"			
"	665. telegr., telef. in dr. elektr. aparati dosedaj 0, sedaj 200, nov!							
"	665. aparati za merjenje elektr. toka, za elektriziranje itd. dosedaj 0, sedaj 250, nov!							
"	672. bicikli dosedaj 3% vrednosti, zanaprej 40 od komada t. j. v pap. Din dosedaj ca 60 Din, zanaprej 480							
"	673. motocikli dosedaj 6% zanaprej 30% vrednosti, povišek za 800%							
"	675. avtomobili in rez. deli, tovorni od 3% na 30% ad val. osebni od 6% na 30%							
"	691. matematični, geometrični, kemični in medicinski aparati od 0 na 100, nov!							

Pri vsaki zabavi, da celo mimogrede pri srečanju se opazi, kako neestetično je, če prihaja iz ust slab duh. Včasih povzroča ta neprijeten duh iz ust okolnost, da ni popolnoma želodec v redu, največkrat pa je vzrok temu nečista in zanemarjena ustna duplina. Zato moramo za grgranje pridno rabiti Odol. Odol je čudovita osvežilec ust. Odol vleže v vse gube in gubice sluznice in učinkuje na gnilobne procese še dolgo po uporabi. S to izredno učinkovitostjo je postal Odol za ves kulturni svet: dokazano najboljšje sredstvo za čiščenje zob in ust.

